

Dobór wodomierza w układzie uzupełniania zładu instalacji:

Obiekt: **Poznań, ul. Wieniawskiego 3**

Pojemność instalacji (obliczeniowa): $V_i = 1,8 \text{ m}^3$
Założona pojemność wodna wężla cieplnego: $V_m = 0,08 \text{ m}^3$
Założony czas napełniania instalacji: $t = 2 \text{ h}$
Obliczeniowa wydajność wodomierza: $q_{obl} = V/t = 0,94 \text{ m}^3/\text{h}$

Dobrano wodomierz uzupełnienia zładu:

typ: **JS90 4,0-NK Q3=4,0m³/h 10l/imp. DN20**
producent: **APATOR POWOGAZ**
ilość: **1 szt.**

typ	ilość [szt.]	kv [m ³ /h]	Dn [mm]	G [m ³ /h]	C (dla Dn) [m/s]	Dp [kPa]
Wodomierz JS 90 2,5	1	3,125	15	0,94	1,48	9,05

Dobór kryzy w układzie uzupełniania zładu instalacji:

Natężenie przepływu w układzie uzupełniania: $m = 0,94 \text{ m}^3/\text{h}$
Ciśnienie dopuszczalne dla instalacji c.o.: $p_{zb} = 5 \text{ bar}$
Ciśnienie wody sieciowej na powrocie: $p_s = 16 \text{ bar}$
Strata ciśnienia na wodomierzu przy przepływie nominalnym: $p_w = 9,05 \text{ kPa}$

$$d_{kr} = 5,6 \sqrt[4]{m^2/\Delta p} \text{ [mm]}$$

gdzie: Δp [bar] - spadek ciśnienia na kryzie $\Delta p_{kr} = p_s - (p_w + p_{st}) = 10,910 \text{ bar}$

stąd: $d_{kr} = 5,6 \cdot \sqrt[4]{m^2/\Delta p_{kr}} = 2,99 \text{ mm}$

dobrano kryzę dławiącą o średnicy: $d_{kr} = 3 \text{ mm}$

Rzeczywisty spadek na kryzie wynosi: $\Delta p_{kr,rz} = m^2/(d_{kr}/5,6)^4 = 10,73 \text{ bar}$

Dobór zaworu bezpieczeństwa c.o.
(wg przepisów UDT WUDT-UC-KW/04, WUDT-UC-WO-A, WUDT-UC-ZS/E)

Obiekt: Poznań, ul. Wieniawskiego 3

1. Dane wejściowe:

N	Moc wymiennika	75,0	[kW]
	Typ wymiennika ciepła, producent	CB30 - lutowany ALFA	
Parametry sieci ciepłej			
T_{zw}	Obliczeniowa temperatura zasilania wody sieciowej	125,0	[°C]
T_{pw}	Obliczeniowa temperatura powrotu wody sieciowej	55,0	[°C]
p_{max}	Obliczeniowe ciśnienie sieci ciepłowniczej	16,0	[bar]
Parametry instalacji c.o./c.t.			
T_{zn}	Obliczeniowa temperatura zasilania wody w instalacji	85,0	[°C]
T_{pn}	Obliczeniowa temperatura powrotu wody w instalacji	55,0	[°C]
p_{dop}	Obliczeniowe ciśnienie otwarcia zaworu bezpieczeństwa	5,0	[bar]

2. Wymagana przepustowość zaworu bezpieczeństwa

2.1 Ze względu na moc wymiennika ciepła

p_1	maksymalne ciśnienie dla instalacji c.o./c.t.	$p_1 = 1,1 \cdot p_{dop}$	0,55	[MPa]
r	ciepło parowania wody przed zaworem przy ciśnieniu $p_1 + 0,1$	=	2073,6	[kJ/kg]
m_1	Wymagana przepustowość zaworu		$m_1 = 130,208$	[kg/h]

2.2 Ze względu na otwarcie przewodu uzupełniania z zabudowaną kryzą przy trwałym połączeniu powrotu wody sieciowej z powrotem wody instalacyjnej

d	średnica kryzy	$d =$	3,00	[mm]
A	pole powierzchni przekroju kryzy	$A =$	7,07	[mm ²]
p_{uz}	maks. ciśnienie w instalacji uzup. zładu	$p_{uz} =$	1,6	[MPa]
t_1	maks. temperatura wody w instalacji uzup.	$t_1 =$	55,00	[°C]
ρ_1	gęstość wody w temp. t_1	$\rho_1 =$	985,666	[kg/m ³]
α_c	współczynnik wypływu wody przez kryzę	$\alpha_c =$	1,00	
			$m_2 = 1170,74$	[kg/h]

Sprawdzenie maksymalnego przepływu przez kryzę przy obliczeniowej różnicy ciśnień naprzewodzie uzupełniania

d	średnica kryzy	$d =$	3,00	[mm]
ΔP	obliczeniowa różnica ciśnień na przewodzie uzupełniania	$\Delta P =$	1100000	[Pa]
			$m_{KR} = 921,80$	[kg/h]
			$m_{KR} \leq m_2$	

Do dalszych obliczeń przyjęto:

	$m_2 = 1170,74$	[kg/h]
--	-----------------------------------	--------

2.3 Ze względu na pęknięcie wspólnej ścianki wymiennika

p_{max}	dopuszczalne ciśnienie wody w sieci ciepłowniczej	$p_{max} =$	1,6	[MPa]
p_1	ciśnienie zrzutowe dla instalacji	$p_1 =$	0,5	[MPa]
t_1	temperatura wody w sieci ciepłowniczej	$t_1 =$	125,0	[°C]
ρ_1	gęstość wody w temp. 125°C	$\rho_1 =$	939,03	[kg/m ³]
α_c	współczynnik wypływu wody z pękniętej ścianki	$\alpha_c =$	1,0	
F_k	powierzchnia przekroju przebicia wspólnej ścianki	$F_k =$	31,10	[mm ²]
			$m_3 = 5027,66$	[kg/h]

2.4 Sumaryczna przepustowość zaworu bezpieczeństwa.

$m = m_1 + m_2 + m_3 = 6328,61$	[kg/h]
---	--------

3. Obliczenie średnicy kanału przepływowego zaworu bezpieczeństwa

3.1 Udział pary wodnej w mieszanke parowo-wodnej.

i_4	entalpia wody przed zaworem przy ciśnieniu zrzutowym	$i_4=$	524,962	[kJ/kg]
i_5	entalpia wody na wylocie zaworu przy ciśnieniu atmosferycznym	$i_5=$	417,51	[kJ/kg]
r	ciepło parowania wody przed zaworem	$r=$	2073,61	[kJ/kg]
		$x_2=$	0,052	

3.2 Powierzchnia wypływu dla wody.

α	współczynnik wypływu wg. zaświadczenia wytwórcy	$\alpha=$	0,41	
ρ	gęstość wody w temp. 125°C	$\rho=$	939,03	[kg/m ³]
p_3	ciśnienie odpływowe	$p_3=$	0,00	[MPa]
		$A_w=$	128,03	[mm ²]

3.3 Powierzchnia wypływu pary wodnej.

α	współczynnik wypływu wg. zaświadczenia wytwórcy	$\alpha=$	0,64	
K_1	współczynnik poprawkowy uwzględniający właściwości czynnika przed zaworem	$K_1=$	0,53	
K_2	współczynnik poprawkowy uwzględniający wpływ stosunku ciśnień	$K_2=$	1,00	
p_1	ciśnienie zrzutowe	$p_1=$	0,55	[MPa]
		$A_w=$	148,74	[mm ²]

3.4 Powierzchnia łączna

$A_{min} =$ **276,77** [mm²]

4. Dobór zaworu.

Typ zaworu	SYR	1915
Liczba zaworów	1 szt.	
Ciśnienie otwarcia [bar]	5,0	
Średnica sprawdzanego zaworu bezpieczeństwa	25	
Wewnętrzna średnica króćca dolotowego d_0	= 20	
Łączna powierzchnia rzecz. wypływu A	=	314,16

$A_{min} \leq A$

Spełnia warunki

**Dobór zaworu bezpieczeństwa c.o.
(wg normy PN-B-02414:1999)**

Obiekt: Poznań, ul. Wieniawskiego 3

Typ wymiennika: CB30 - lutowany ALFA

1. Obliczenie urządzeń bezpieczeństwa wg PN-B-02414

Wymagana łączna przepustowość wszystkich zaworów bezpieczeństwa:

$$M = 447,3 \cdot b \cdot A \cdot \sqrt{(p_2 - p_1) \cdot \rho}$$

gdzie :

p_1 - ciśnienie nastawy zaworu bezpieczeństwa

p_2 - ciśnienie nominalne sieci ciepłowniczej

r - gęstość wody sieciowej przy jej obliczeniowej temp.

A - powierzchnia przekroju poprzecznego zakładanego pęknięcia

b - współczynnik zwiększający powierzchnię pęknięcia

$$A = 0,0000311 \text{ m}^2$$

$$p_2 = 16,0 \text{ bar}$$

$$p_1 = 5,0 \text{ bar}$$

$$r = 939,0 \text{ kg/m}^3 \text{ dla temp. } 125 \text{ } ^\circ\text{C}$$

$$b = 2 \text{ - obliczenia dla zwiększonej powierzchni pęknięcia}$$

$$M = 447,3 \cdot 2 \cdot 0,0000311 \cdot \sqrt{(16 - 5) \cdot 939}$$

stąd :

$$M = 2,83 \text{ kg/s}$$

**Do obliczeń przyjęto zabezpieczenie zaworem typu: SYR 1915 - 1" - wykonanie 5 bar
w ilości: n = 1 szt.**

Obliczenie najmniejszej wewnętrznej średnicy króćca dopływowego zaworu bezpieczeństwa:

$$d_0 = 54 \cdot \sqrt{\frac{M_i}{\alpha_c \cdot \sqrt{p_1 \cdot \rho}}}$$

gdzie:

$$a_c = 0,37 \text{ - współczynnik wypływu zaworu dla cieczy wybranego zaworu bezp. } (0,9 \cdot \alpha_{c \text{ rz}})$$

$$r = 939,0 \text{ kg/m}^3 \text{ dla temp. } 125 \text{ } ^\circ\text{C}$$

$$p_1 = 5,0 \text{ bar - ciśnienie nastawy zaworu bezpieczeństwa}$$

$$M = 2,828 \text{ kg/s - wymagana łączna przepustowość zaworów bezpieczeństwa}$$

$$n = 1 \text{ - ilość zaworów bezpieczeństwa}$$

$$M_i = 2,828 \text{ kg/s - wymagana przepustowość jednego zaworu bezpieczeństwa}$$

$$d_0 = 54 \cdot \sqrt{\frac{2,828}{0,37 \cdot \sqrt{5 \cdot 939}}}$$

$$d_0 = 18,1 \text{ mm - wymagana najmniejsza średnica wewnętrzna kanału przepływowego zaworu bezpieczeństwa}$$

$$d_0 = 20,0 \text{ mm - najmniejsza średnica wewnętrzna kanału przepływowego dobranego zaworu bezpieczeństwa}$$

Wybrany do obliczeń zawór bezpieczeństwa spełnia wymagania PN-B-02414

**Dobór zaworu bezpieczeństwa c.t.
(wg przepisów UDT WUDT-UC-KW/04, WUDT-UC-WO-A, WUDT-UC-ZS/E)**

Obiekt: Poznań, ul. Wieniawskiego 3

1. Dane wejściowe:

N	Moc wymiennika	25,0	[kW]
	Typ wymiennika ciepła, producent	CBH18A - lutowany ALFA	
Parametry sieci ciepłej			
T_{zw}	Obliczeniowa temperatura zasilania wody sieciowej	125,0	[°C]
T_{pw}	Obliczeniowa temperatura powrotu wody sieciowej	55,0	[°C]
p_{max}	Obliczeniowe ciśnienie sieci ciepłowniczej	16,0	[bar]
Parametry instalacji c.o./c.t.			
T_{zn}	Obliczeniowa temperatura zasilania wody w instalacji	85,0	[°C]
T_{pn}	Obliczeniowa temperatura powrotu wody w instalacji	55,0	[°C]
p_{dop}	Obliczeniowe ciśnienie otwarcia zaworu bezpieczeństwa	5,0	[bar]

2. Wymagana przepustowość zaworu bezpieczeństwa

2.1 Ze względu na moc wymiennika ciepła

p_1	maksymalne ciśnienie dla instalacji c.o./c.t.	$p_1 = 1,1 \cdot p_{dop}$	0,55	[MPa]
r	ciepło parowania wody przed zaworem przy ciśnieniu $p_1 + 0,1$	=	$r =$ 2073,6	[kJ/kg]
m_1	Wymagana przepustowość zaworu		$m_1 = 43,403$	[kg/h]

2.2 Ze względu na otwarcie przewodu uzupełniania z zabudowaną kryzą przy trwałym połączeniu powrotu wody sieciowej z powrotem wody instalacyjnej

d	średnica kryzy	$d =$	3,00	[mm]
A	pole powierzchni przekroju kryzy	$A =$	7,07	[mm ²]
p_{uz}	maks. ciśnienie w instalacji uzup. zładu	$p_{uz} =$	1,6	[MPa]
t_1	maks. temperatura wody w instalacji uzup.	$t_1 =$	55,00	[°C]
ρ_1	gęstość wody w temp. t_1	$\rho_1 =$	985,666	[kg/m ³]
α_c	współczynnik wypływu wody przez kryzę	$\alpha_c =$	1,00	
			$m_2 = 1170,74$	[kg/h]

Sprawdzenie maksymalnego przepływu przez kryzę przy obliczeniowej różnicy ciśnień naprzewodzie uzupełniania

d	średnica kryzy	$d =$	3,00	[mm]
ΔP	obliczeniowa różnica ciśnień na przewodzie uzupełniania	$\Delta P =$	1100000	[Pa]
			$m_{KR} = 921,80$	[kg/h]
			$m_{KR} \leq m_2$	

Do dalszych obliczeń przyjęto:

	$m_2 = 1170,74$	[kg/h]
--	-----------------------------------	--------

2.3 Ze względu na pęknięcie wspólnej ścianki wymiennika

p_{max}	dopuszczalne ciśnienie wody w sieci ciepłowniczej	$p_{max} =$	1,6	[MPa]
p_1	ciśnienie zrzutowe dla instalacji	$p_1 =$	0,5	[MPa]
t_1	temperatura wody w sieci ciepłowniczej	$t_1 =$	125,0	[°C]
ρ_1	gęstość wody w temp. 125°C	$\rho_1 =$	939,03	[kg/m ³]
α_c	współczynnik wypływu wody z pękniętej ścianki	$\alpha_c =$	1,0	
F_k	powierzchnia przekroju przebicia wspólnej ścianki	$F_k =$	34,80	[mm ²]
			$m_3 = 5625,80$	[kg/h]

2.4 Sumaryczna przepustowość zaworu bezpieczeństwa.

$m = m_1 + m_2 + m_3 = 6839,95$	[kg/h]
---	--------

3. Obliczenie średnicy kanału przepływowego zaworu bezpieczeństwa

3.1 Udział pary wodnej w mieszanke parowo-wodnej.

i_4	entalpia wody przed zaworem przy ciśnieniu zrzutowym	$i_4 =$	524,962	[kJ/kg]
i_5	entalpia wody na wylocie zaworu przy ciśnieniu atmosferycznym	$i_5 =$	417,51	[kJ/kg]
r	ciepło parowania wody przed zaworem	$r =$	2073,61	[kJ/kg]
		$x_2 =$	0,052	

3.2 Powierzchnia wypływu dla wody.

α	współczynnik wypływu wg. zaświadczenia wytwórcy	$\alpha =$	0,41	
ρ	gęstość wody w temp. 125°C	$\rho =$	939,03	[kg/m ³]
p_3	ciśnienie odpływowe	$p_3 =$	0,00	[MPa]
		$A_w =$	138,38	[mm ²]

3.3 Powierzchnia wypływu pary wodnej.

α	współczynnik wypływu wg. zaświadczenia wytwórcy	$\alpha =$	0,64	
K_1	współczynnik poprawkowy uwzględniający właściwości czynnika przed zaworem	$K_1 =$	0,53	
K_2	współczynnik poprawkowy uwzględniający wpływ stosunku ciśnień	$K_2 =$	1,00	
p_1	ciśnienie zrzutowe	$p_1 =$	0,55	[MPa]
		$A_w =$	160,76	[mm ²]

3.4 Powierzchnia łączna

$A_{min} =$	299,14	[mm ²]
-------------	---------------	--------------------

4. Dobór zaworu.

Typ zaworu	SYR	1915
Liczba zaworów	1 szt.	
Ciśnienie otwarcia [bar]	5,0	
Średnica sprawdzanego zaworu bezpieczeństwa	25	
Wewnętrzna średnica króćca dolotowego $d_0 =$	20	
Łączna powierzchnia rzecz. wypływu $A =$	314,16	

$A_{min} \leq A$

Spełnia warunki

**Dobór zaworu bezpieczeństwa c.t.
(wg normy PN-B-02414:1999)**

Obiekt: Poznań, ul. Wieniawskiego 3

Typ wymiennika: CBH18A - lutowany ALFA

1. Obliczenie urządzeń bezpieczeństwa wg PN-B-02414

Wymagana łączna przepustowość wszystkich zaworów bezpieczeństwa:

$$M = 447,3 \cdot b \cdot A \cdot \sqrt{(p_2 - p_1) \cdot \rho}$$

gdzie :

p_1 - ciśnienie nastawy zaworu bezpieczeństwa

p_2 - ciśnienie nominalne sieci ciepłowniczej

r - gęstość wody sieciowej przy jej obliczeniowej temp.

A - powierzchnia przekroju poprzecznego zakładanego pęknięcia

b - współczynnik zwiększający powierzchnię pęknięcia

$$A = 0,0000348 \text{ m}^2$$

$$p_2 = 16,0 \text{ bar}$$

$$p_1 = 5,0 \text{ bar}$$

$$r = 939,0 \text{ kg/m}^3 \text{ dla temp. } 125 \text{ } ^\circ\text{C}$$

$$b = 2 \text{ - obliczenia dla zwiększonej powierzchni pęknięcia}$$

$$M = 447,3 \cdot 2 \cdot 0,0000348 \cdot \sqrt{(16 - 5) \cdot 939}$$

stąd :

$$\mathbf{M = 3,16 \text{ kg/s}}$$

**Do obliczeń przyjęto zabezpieczenie zaworem typu: SYR 1915 - 1" - wykonanie 5 bar
w ilości: n = 1 szt.**

Obliczenie najmniejszej wewnętrznej średnicy króćca dopływowego zaworu bezpieczeństwa:

$$d_0 = 54 \cdot \sqrt{\frac{M_i}{\alpha_c \cdot \sqrt{p_1 \cdot \rho}}}$$

gdzie:

$$a_c = 0,37 \text{ - współczynnik wypływu zaworu dla cieczy wybranego zaworu bezp. } (0,9 \cdot \alpha_{c \text{ rz}})$$

$$r = 939,0 \text{ kg/m}^3 \text{ dla temp. } 125 \text{ } ^\circ\text{C}$$

$$p_1 = 5,0 \text{ bar - ciśnienie nastawy zaworu bezpieczeństwa}$$

$$M = 3,164 \text{ kg/s - wymagana łączna przepustowość zaworów bezpieczeństwa}$$

$$n = 1 \text{ - ilość zaworów bezpieczeństwa}$$

$$M_i = 3,164 \text{ kg/s - wymagana przepustowość jednego zaworu bezpieczeństwa}$$

$$d_0 = 54 \cdot \sqrt{\frac{3,164}{0,37 \cdot \sqrt{5 \cdot 939}}}$$

$$d_0 = 19,1 \text{ mm - wymagana najmniejsza średnica wewnętrzna kanału przepływowego zaworu bezpieczeństwa}$$

$$d_0 = 20,0 \text{ mm - najmniejsza średnica wewnętrzna kanału przepływowego dobranego zaworu bezpieczeństwa}$$

Wybrany do obliczeń zawór bezpieczeństwa spełnia wymagania PN-B-02414

Dobór zaworu bezpieczeństwa c.w.u.
(wg przepisów UDT WUDT-UC-KW/04, WUDT-UC-WO-A, WUDT-UC-ZS/E)

Obiekt: Poznań, ul. Wieniawskiego 3

1. Dane wejściowe:

N	Moc wymiennika	70,0	[kW]
	Typ wymiennika ciepła, producent	CB20 - lutowany ALFA	
Parametry sieci ciepłej			
T_{zw}	Obliczeniowa temperatura zasilania wody sieciowej	65,0	[°C]
T_{pw}	Obliczeniowa temperatura powrotu wody sieciowej	25,0	[°C]
p_{max}	Obliczeniowe ciśnienie sieci ciepłowniczej	16,0	[bar]
Parametry instalacji c.w.			
T_{zn}	Obliczeniowa temperatura zasilania wody w instalacji	70,0	[°C]
T_{pn}	Obliczeniowa temperatura powrotu wody w instalacji	8,0	[°C]
p_{dop}	Obliczeniowe ciśnienie otwarcia zaworu bezpieczeństwa	6,0	[bar]

2. Wymagana przepustowość zaworu bezpieczeństwa

2.1 Przepustowość zaworu bezpieczeństwa wynikająca ze wzrostu ciśnienia wskutek ogrzania wody w wymienniku.

p_1	maksymalne ciśnienie dla instalacji c.w.u.	$p_1 = 1,1 \cdot p_{dop} =$	0,66	[MPa]
r	ciepło parowania wody przed zaworem przy ciśnieniu $p_1 + 0,1$	$r =$	2067,4	[kJ/kg]
m_1	Wymagana przepustowość zaworu	$m_1 =$	121,892	[kg/h]

2.2 Przepustowość zaworu wynikająca z przebicia wymiennika.

p_{max}	dopuszczalne ciśnienie wody w sieci ciepłowniczej	$p_{max} =$	1,6	[MPa]
p_1	ciśnienie zrzutowe dla instalacji	$p_1 =$	0,6	[MPa]
t_1	temperatura wody w sieci ciepłowniczej	$t_1 =$	65,0	[°C]
ρ_1	gęstość wody w temp. 65°C	$\rho_1 =$	980,48	[kg/m ³]
α_c	współczynnik wypływu wody z pękniętej ścianki	$\alpha_c =$	1,0	
F_k	powierzchnia przekroju przebicia wspólnej ścianki	$F_k =$	14,30	[mm ²]
		$m_2 =$	2252,28	[kg/h]

2.3 Sumaryczna przepustowość zaworu bezpieczeństwa.

$$m = m_1 + m_2 = 2374,172 \quad [\text{kg/h}]$$

3. Obliczenie średnicy kanału przepływowego zaworu bezpieczeństwa

3.1 Udział pary wodnej w mieszanke parowo-wodnej.

i_4	entalpia wody przed zaworem przy ciśnieniu zrzutowym	$i_4 =$	251,02	[kJ/kg]
i_5	entalpia wody na wylocie zaworu przy ciśnieniu atmosferycznym	$i_5 =$	417,51	[kJ/kg]
r	ciepło parowania wody przed zaworem	$r =$	2054,82	[kJ/kg]
		$x_2 =$	0,000	

3.2 Powierzchnia wypływu dla wody.

α	współczynnik wypływu wg. zaświadczenia wytwórcy	$\alpha =$	0,30	
ρ	gęstość wody w temp. 70°C	$\rho =$	977,68	[kg/m ³]
p_3	ciśnienie odpływowe	$p_3 =$	0,00	[MPa]
		$A_w =$	61,94	[mm ²]

3.3 Powierzchnia wypływu pary wodnej.

α	współczynnik wypływu wg. zaświadczenia wytwórcy	$\alpha =$	0,54	
K_1	współczynnik poprawkowy uwzględniający właściwości czynnika przed zaworem	$K_1 =$	0,53	
K_2	współczynnik poprawkowy uwzględniający wpływ stosunku ciśnień	$K_2 =$	1,00	
p_1	ciśnienie zrzutowe	$p_1 =$	0,66	[MPa]
		$A_w =$	0,00	[mm ²]

3.4 Powierzchnia łączna

$A_{min} =$ **61,94** [mm²]

4. Dobór zaworu.

Typ zaworu	SYR	2115
Liczba zaworów	1 szt.	
Ciśnienie otwarcia [bar]	6,0	
Średnica sprawdzanego zaworu bezpieczeństwa	25	
Wewnętrzna średnica króćca dolotowego d_0	= 20	
Łączna powierzchnia rzecz. wypływu A	=	314,16

$A_{min} \leq A$

Spełnia warunki

**Dobór zaworu bezpieczeństwa c.w.u.
(wg normy PN-B-02414:1999)**

Obiekt: Poznań, ul. Wieniawskiego 3

Typ wymiennika: CB20 - lutowany ALFA

1. Obliczenie urządzeń bezpieczeństwa wg PN-76/B-02440

Wymagana łączna przepustowość wszystkich zaworów bezpieczeństwa:

$$G = 1,59 \cdot \alpha_{c1} \cdot b \cdot F \cdot \sqrt{(p_3 - p_1) \cdot \gamma_1}$$

gdzie :

α_{c1} - współczynnik wypływu wody grzejnej dla pękniętej powierzchni

b - współczynnik zwiększający powierzchnię pęknięcia

p_1 - ciśnienie dopuszczalne w instalacji

p_3 - ciśnienie max. czynnika grzejnego

F - powierzchnia przekroju poprzecznego zakładanego pęknięcia

g_1 - ciężar objętościowy wody grzejnej przy najniższej temp. na zasilaniu

$F =$	14,3	mm ²	
$p_3 =$	15,7	kg/cm ²	
$p_1 =$	5,9	kg/cm ²	
$g_1 =$	980,48	kg/m ³	dla temp. 65 °C
$b =$	2		- obliczenia dla zwiększonej powierzchni pęknięcia
$\alpha_{c1} =$	1		

$$G = 1,59 \cdot 1 \cdot 2 \cdot 14,3 \cdot \sqrt{(15,7 - 5,9) \cdot 980,48}$$

stąd :

$$G = 4\,457,5 \quad \text{kg/h}$$

**Do obliczeń przyjęto zabezpieczenie zaworem typu: SYR 2115 - 1" - wykonanie 6 bar
w ilości: n = 1 szt.**

Obliczenie najmniejszej wewnętrznej średnicy króćca dopływowego zaworu bezpieczeństwa:

$$d_0 = \sqrt{\frac{4 \cdot G_i}{3,14 \cdot 1,59 \cdot \alpha_c \cdot \sqrt{(1,1p_1 - p_2) \cdot \gamma}}}$$

gdzie:

$a = 0,54$ - współczynnik wypływu zaworu dla gazów wybranego zaworu bezp.

$\alpha_c = 0,19$ - $\alpha_c = 0,35 a$ - obliczeniowy współczynnik wypływu zaworu bezp.

$g = 980,48$ kg/m³ dla temp. 60 °C

$p_1 = 5,9$ kg/cm² - ciśnienie dopuszczone instalacji

$p_2 = 0,0$ kh/cm² - ciśnienie na wylocie z zaworu (do atmosfery)

$G = 4\,458$ kg/h - wymagana łączna przepustowość zaworów bezpieczeństwa

$n = 1$ - ilość zaworów bezpieczeństwa

$G_i = 4\,458$ kg/h - wymagana przepustowość jednego zaworu bezpieczeństwa

$$d_0 = \sqrt{\frac{4 \cdot 4458}{3,14 \cdot 1,59 \cdot 0,19 \cdot \sqrt{(1,1 \cdot 5,9 - 0,0) \cdot 980,48}}}$$

$d_0 = 15,4$ mm - wymagana najmniejsza średnica wewnętrzna kanału przepływowego zaworu bezpieczeństwa

$d_0 = 20,0$ mm - najmniejsza średnica wewnętrzna kanału przepływowego dobranego zaworu bezpieczeństwa

Wybrany do obliczeń zawór bezpieczeństwa spełnia wymagania PN-76/B-02440

Dobór naczynia wzbiorczego membranowego (wg PN-B-02414:1999):

Obiekt: Poznań, ul. Wieniawskiego 3

Pojemność instalacji grzewczej:

$$V = 1\,400 \text{ dm}^3 = 1,4 \text{ m}^3$$

Pojemność użytkowa naczynia:

$$V_u = V \cdot \rho_1 \cdot \Delta v$$

gdzie: V - pojemność instalacji ogrzewania wodnego

ρ_1 - gęstość wody instalacyjnej przy temperaturze $t_1 = 10 \text{ }^\circ\text{C}$

$$\rho_1 = 999,73 \text{ kg/m}^3$$

D_n - przyrost objętości właściwej wody instalacyjnej od t_1 do t_2

$$D_n = 0,0256 \text{ dm}^3/\text{kg} \quad - \text{ dla } \Delta t = t_2 - t_1 = 75 - 10 = 65^\circ\text{C}$$

$$V_u = 1,4 \cdot 999,73 \cdot 0,0256$$

$$\mathbf{V_u = 35,83 \text{ dm}^3}$$

Pojemność całkowita naczynia wzbiorczego:

$$V_n = V_u \cdot \frac{p_{\max} + 1}{p_{\max} - p}$$

gdzie:

$$p_{\max} = 5 \text{ bar} \quad \text{bar - max. ciśnienie w instalacji c.o.}$$

$$p = 2,6 \text{ bar} \quad \text{bar - ciśnienie wstępne w przestrzeni gazowej naczynia wzbiorczego } p = p_{\text{st}} + 0,2$$

$$V_u = 35,83 \text{ dm}^3$$

$$V_n = 35,83 \cdot \frac{5 + 1}{5 - 2,6}$$

stąd :

$$\mathbf{V_n = 89,58 \text{ dm}^3}$$

Dobrano membranowe naczynie wzbiorcze produkcji REFLEX typu: N 140 w ilości n = 1 szt.

Całkowita pojemność urządzeń zabezpieczających wynosi: 140 l

przy wymagane: 89,6 l

Użytkowa pojemność urządzeń zabezpieczających wynosi: 48,3 l

przy wymagane: 35,8 l

Dobór rury wzbiorczej:

$$d_w = 0,7 \cdot \sqrt{V_u}$$

$$V_u = 35,83 \text{ dm}^3$$

$$d_w = 0,7 \cdot \sqrt{35,83}$$

stąd:

$$d_w = 4,19 \text{ mm}$$

Minimalna dopuszczalna wewnętrzna średnica rury wzbiorczej wynosi 20mm.

Dobrano średnicę rury wzbiorczej Dn25 (dw=27mm)

Dobór naczynia wzbiorczego membranowego (wg PN-B-02414:1999):

Obiekt: Poznań, ul. Wieniawskiego 3

Pojemność instalacji grzewczej:

$$V = 400 \text{ dm}^3 = 0,4 \text{ m}^3$$

Pojemność użytkowa naczynia:

$$V_u = V \cdot \rho_1 \cdot \Delta v$$

gdzie: V - pojemność instalacji ogrzewania wodnego

ρ_1 - gęstość wody instalacyjnej przy temperaturze $t_1 = 10 \text{ }^\circ\text{C}$

$$\rho_1 = 999,73 \text{ kg/m}^3$$

D_n - przyrost objętości właściwej wody instalacyjnej od t_1 do t_2

$$D_n = 0,0224 \text{ dm}^3/\text{kg} \quad - \text{ dla } \Delta t = t_2 - t_1 = 70 - 10 = 60^\circ\text{C}$$

$$V_u = 0,4 \cdot 999,73 \cdot 0,0224$$

$$\mathbf{V_u = 8,96 \text{ dm}^3}$$

Pojemność całkowita naczynia wzbiorczego:

$$V_n = V_u \cdot \frac{p_{\max} + 1}{p_{\max} - p}$$

gdzie:

$$p_{\max} = 5 \text{ bar} \quad \text{bar - max. ciśnienie w instalacji c.o.}$$

$$p = 2,6 \text{ bar} \quad \text{bar - ciśnienie wstępne w przestrzeni gazowej naczynia wzbiorczego } p = p_{\text{st}} + 0,2$$

$$V_u = 8,96 \text{ dm}^3$$

$$V_n = 8,96 \cdot \frac{5 + 1}{5 - 2,6}$$

stąd :

$$\mathbf{V_n = 22,40 \text{ dm}^3}$$

Dobrano membranowe naczynie wzbiorcze produkcji REFLEX typu: N 50 w ilości n = 1 szt.

Całkowita pojemność urządzeń zabezpieczających wynosi: 50 l

przy wymagane: 22,4 l

Użytkowa pojemność urządzeń zabezpieczających wynosi: 17,4 l

przy wymagane: 9 l

Dobór rury wzbiorczej:

$$d_w = 0,7 \cdot \sqrt{V_u}$$

$$V_u = 8,96 \text{ dm}^3$$

$$d_w = 0,7 \cdot \sqrt{8,96}$$

stąd:

$$d_w = 2,10 \text{ mm}$$

Minimalna dopuszczalna wewnętrzna średnica rury wzbiorczej wynosi 20mm.

Dobrano średnicę rury wzbiorczej Dn20 ($d_w=21,25\text{mm}$)